

רשומות

הצעות חוק

11 ביולי 1949

16

י"ד בתמוז תש"ט

תוכן:

עמוד

163

הצעת חוק לימוד חובה, תש"ט — 1949

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי

המחיר 100 מיל

חוק לימוד חובה, תש"ט—1949.

1. פירושים.

בהוק זה —

„השר“ — פירושו שר החינוך והתרבות.

„מוסד חינוכי“ — פירושו מוסד שבו ניתן לימוד שיטתי לילדים.

„הורים“ של ילד — כוללים את אפוטרופסו של הילד וכל אדם שהילד נמצא

ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו.

„חינוך יסודי“ — פירושו לימוד של שמונה שנות לימודים, המיועד לילדים

בגילים מ-6 עד 13 ועד בכלל.

„זרם מוכר“ — פירושו אחד מארבעת הזרמים הבאים בחינוך היהודי

(1) הזרם הכללי;

(2) זרם העובדים;

(3) זרם המזרחי;

(4) זרם אגודת ישראל.

„בלתי זרמי“ — פירושו שאינו נמנה עם זרם מוכר.

2. חישוב גילים.

לצורך חוק זה רואים ילד כילד שהגיע לגיל פלוני בראשית שנת לימודים פלונית,

אם יגיע לאותו גיל לפני יום א' בטבת שבאותה שנת לימודים.

3. רשויות חינוך מקומיות.

(א) רשות חינוך מקומית, לצורך חוק זה, היא —

(1) לגבי תחום שיפוטה של רשות מקומית — אותה רשות מקומית;

(2) לגבי שטח שאינו בתחום שיפוטה של רשות מקומית — אדם או ועד

שנתמנה על ידי השר, בצו שפורסם ברשומות, להיות רשות חינוך מקומית

לגבי אותו שטח; ואותו שטח יהיה תחום שיפוטה של אותה רשות חינוך

מקומית לצורך חוק זה.

(ב) השר רשאי, בצו שיפורסם ברשומות, להעניק לרשות חינוך מקומית,

שנתמנתה לפי סעיף קטן (א) (2), את הסמכות להטיל על התושבים שבתחום שיפוטה

ולגבות מהם, ארנונת חינוך, בשיעורים שהשר יקבע בצו, לכיסוי התוצאות הכרוכות

במילוי תפקידיה לפי חוק זה; ודינה של ארנונה כזאת יהיה, בכל הנוגע לגבייתה, כדין

מס, כמשמעותו בפקודת המסים¹ (גבייה).

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק פל"ז, עמ' 1374.

4. מוסדות חינוכיים רשמיים.

מוסד חינוכי רשמי לצורך חוק זה, הוא מוסד חינוכי המוחזק על ידי המדינה, או על ידי רשות חינוך מקומית, או על ידי רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, או על ידי המדינה ורשות חינוך מקומית או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, ואשר השר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשימות, שהוא מוסד חינוכי רשמי לצורך חוק זה.

5. מוסדות חינוכיים מוכרים.

מוסד חינוכי מוכר, לצורך חוק זה, הוא —

(א) כל מוסד חינוכי רשמי;

(ב) כל מוסד חינוכי אחר שהשר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשימות, שהוא מוסד חינוכי מוכר לצורך חוק זה.

6. ילדים בגיל לימוד חובה.

(א) מראשית שנת הלימודים תש"י יונהג לימוד חובה שיחול —

(1) בשנת הלימודים תש"י — על ילדים שבראשית אותה שנת לימודים היו בגילים מ"6 עד 11 ועד בכלל;

(2) בשנת הלימודים תש"א — על ילדים שבראשית אותה שנת לימודים היו בגילים מ"6 עד 12 ועד בכלל;

(3) משנת הלימודים תש"ב ואילך — על ילדים שבראשית שנת הלימודים הנדונה היו בגילים מ"6 עד 13 ועד בכלל.

(ב) ילד שלימוד חובה חל עליו לפי סעיף זה נקרא בחוק זה "ילד בגיל לימוד חובה".

7. חובת רישום.

(א) כל אחד מהוריו של ילד חייב לרשום את הילד פעם אחת, כמפורט בסעיף קטן (ב), אצל רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הילד, רשם אחד מהם את הילד, כאמור — הוציא את כל אחד מהם ידי חובתו.

(ב) המועד לרישום ילד לפי סעיף קטן (א) יהיה —

(1) לגבי ילד שבראשית שנת הלימודים תש"י יהיה בגיל לימוד חובה, ובסוף שנת הלימודים תש"ט לא למד במוסד חינוכי שהוא מוסד חינוכי מוכר — תוך שלושים יום מיום היכנס חוק זה לתקפו;

(2) לגבי ילד שבראשית שנת הלימודים תש"א או בראשית כל שנת לימודים שלאחריה יהיה בגיל 6 — במועד שנקבע בתקנות, אך לא יאוחר מיום א' באלול שלפני ראשית שנת הלימודים הנדונה;

(3) לגבי ילד בגיל לימוד חובה שהגיע לארץ כעולה — תוך שלושים יום מיום העליה;

(4) לגבי ילד בגיל לימוד חובה שהעתיק את מקום מגוריו מתחום השיפוט של רשות מקומית אחת לתחום השיפוט של רשות מקומית אחרת — תוך שלושים יום מיום העתקת מקום המגורים.

(ג) העובר על הוראות סעיף זה, דינו — קנס עד עשר לירות או מאסר עד ארבעה עשר ימים או שני הענשים כאחד; אך לא יובא אדם לדין לפי סעיף זה אלא לאחר שרשות החינוך המקומית שלחה לו בדואר רשום אתראה בכתב, המפנה את תשומת לבו לאי מילוי החובה המוטלת עליו לפי סעיף זה, והוא לא מילא את החובה תוך עשרה ימים מיום משלוח האתראה.

8. חובת לימוד.

(א) כל אחד מן ההורים של ילד בגיל לימוד חובה חייב לדאוג לכך שהילד ילמד באופן סדיר במוסד חינוכי מוכר.

(ב) לא למד ילד בגיל לימוד חובה באופן סדיר במוסד חינוכי מוכר, דינו של כל אחד מהוריו —

(1) על עבירה ראשונה — קנס עד חמש לירות או מאסר עד שבעה ימים או שני הענשים כאחד;

(2) על עבירה נוספת — קנס עד עשר לירות או מאסר עד ארבעה עשר ימים או שני הענשים כאחד, אלא אם יוכיח שעשה כל מה שבאפשרותו כדי שהילד ילמד כאמור; אך לא יובא אדם לדין לפי סעיף זה, אלא לאחר שמנהל המוסד החינוכי המוכר שבו רשום הילד שלח לו בדואר רשום הודעה בכתב שהילד לא למד כאמור, והילד לא למד כאמור בזמן מן הזמנים אחרי משלוח ההודעה; ולא יובא אדם לדין לפי סעיף זה אלא לאחר שעברו עשרה ימים מיום משלוח ההודעה.

(ג) ילד בגיל לימוד חובה, הרשום במוסד חינוכי מוכר, ובלי סיבה מספקת —

(1) נעדר מלימודיו לעתים כה תכופות עד שלדעת מנהל המוסד יש בכך משום הפרעה רצינית ללימודיו; או

(2) נעדר מלימודיו עשרה ימי לימוד רצופים.

רואים אותו כילד שלא למד במוסד באופן סדיר.

9. מוסדות חינוכיים בלתי מוכרים.

השר רשאי, בהוראה שתפורסם ברשומות, לפטור מן החובה המוטלת לפי סעיף 8 את הוריהם של ילדים בגיל לימוד חובה הלומדים באופן סדיר במוסד חינוכי המתואר באותה הוראה, הקיים ביום היכנס חוק זה לתקפו ואינו מוסד חינוכי מוכר.

10. פטור.

(א) השר רשאי, בהוראה כללית או מיוחדת, לפטור הורים של ילד, או של סוג ילדים, בגיל לימוד חובה מן החובה המוטלת לפי סעיף 8, אם השר משוכנע כי אותו ילד או אותן סוג ילדים —

(1) מקבל באופן פרטי לימוד שיטתי המניח את הדעת; או

(2) אינו מסוגל ללמוד באופן סדיר במוסד חינוכי מוכר.

(ב) בהוראה לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע כל תנאי או סייג שייראה לו.

11. חינוך חינוכי.

(א) מראשית שנת הלימודים תש"י זכאי לחינוך יסודי חינוכי במוסד חינוכי

רשמי —

(1) כל ילד בגיל לימוד חובה;

(2) כל ילד למעלה מגיל לימוד חובה עד גיל 17 ועד בכלל, שטרם סיים את החינוך היסודי.

(ב) ילד הזכאי לחינוך יסודי חינוכי על פי סעיף זה —

(1) לא יידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר לרגל לימודיו במוסד חינוכי רשמי;

(2) רשות החינוך המקומית, שבתחום שיפוטתה נמצא המוסד החינוכי הרשמי שבו הוא רשום, תספק לו במהיר הקרן את כל הספרים, המחברות, מכשירי הכתיבה ויתר הציוד הדרושים לו ללימודיו.

12. אחריות למתן חינוך יסודי חינוכי.

(א) מתן חינוך יסודי חינוכי, כאמור בסעיף 11, יהיה מתפקידן המשותף של המדינה ורשויות החינוך המקומיות.

(ב) מידת ההשתתפות של המדינה ושל כל רשות חינוך מקומית במתן חינוך יסודי חינוכי, כאמור, תיקבע על ידי השר, בצו שיפורסם ברשומות, לגבי כל שנת לימודים ולגבי כל רשות חינוך מקומית. לאחר התיעוצות עם שר הפנים.

13. זכות הורים להתגדרה עצמית.

(א) מי שממלא חובת רישום ילד המוטלת עליו לפי סעיף 7, רשאי להצהיר, בשעת הרישום, על רצונו שהילד ילמד במוסד חינוכי רשמי לחינוך יסודי חינוכי עם זרם מוכר מסוים או במוסד חינוכי רשמי בלתי זרמי לחינוך יסודי.

(ב) השר רשאי להיב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים מוסד חינוכי רשמי לחינוך יסודי מוכר מסוים, או מוסד חינוכי רשמי בלתי זרמי לחינוך יסודי, לפי רצון זורכי הילדים הגרים בתחום השיפוט של אותה רשות חינוך מקומית או אותן רשויות חינוך מקומיות. הוראות מפורטות בנוגע למתן צווים לפי סעיף קטן זה ייקבעו בתקנות.

14. מוסדות חינוכיים לילדים קשי חינוך ובעלי מום.

השר רשאי להיב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים מוסד חינוכי רשמי לילדים קשי חינוך או לילדים בעלי מום, הגרים בתחום שיפוטתה של אותה רשות חינוך מקומית או אותן רשויות חינוך מקומיות והזכאים לחינוך יסודי חינוכי לפי סעיף 11.

15. כרטיסיית ילדים בגיל לימוד חובה.

כל רשות חינוך מקומית תנהל כרטיסיה של כל הילדים בגיל לימוד חובה הגרים בתחום שיפוטה.

16. ביצוע תקנות.

השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

ד ב ר י י ה ס ב ר

החוק המוצע בזה בא להנהיג במדינה לימוד חובה ולימוד חינוך בשטח החינוך היסודי. המונח "חינוך יסודי" מוגדר בחוק כלימוד של שמונה שנות לימודים המיועד לילדים בגילים מ"6 עד 13 ועד בכלל. החוק יחול על כל ילד הגר במדינה, ללא הבדל דת, גזע ומין.

לימוד החובה יונהג בהדרגה ויחול —

(א) בשנת הלימודים תשי"ז — על ילדים בגילים מ"6 עד 11 ועד בכלל ;

(ב) בשנת הלימודים תשי"א — על ילדים בגילים מ"6 עד 12 ועד בכלל ;

(ג) משנת הלימודים תשי"ב ואילך — על ילדים בגילים מ"6 עד 13 ועד בכלל.

הורים יוצאים ידי חובתם אם הילד לומד במוסד חינוכי מוכר. בגדר "מוסד חינוכי מוכר" הוא כל מוסד חינוכי המוחזק בכספי ציבור, שהוכרו על ידי שר החינוך והתרבות כ"מוסד חינוכי רשמי", וכן כל מוסד חינוכי אחר שהוכרו על ידי השר במוסד חינוכי מוכר.

ההורים של ילד בגיל לימוד חובה וזיכיים לרשום את הילד ולדאוג לכך שילמד באופן סדיר. הורים שאינם ממלאים חובה זו יהיו צפויים לעונש על פי החוק.

לשר החינוך והתרבות הסמכות לפטור מלימוד חובה במוסד חינוכי מוכר ילדים הלומדים במוסד חינוכי בלתי מוכר הקיים עתה. הכוונה היא להשתמש בסמכות זו לגבי תלמודי-תורה מסויימים.

לשר החינוך והתרבות תהיה גם הסמכות לפטור מלימוד חובה ילדים המקבלים לימוד שיטתי באופן פרטי או שאינם מסוגלים ללמוד באופן סדיר במוסד חינוכי מוכר.

לימוד החינוך שהחוק המוצע בא להנהיג יקיף חוג ילדים רחב יותר מן החוג שיחול עליו לימוד חובה. זכות לימוד חינוך ניתנת לא רק לילדים בגיל לימוד חובה, אלא גם לילדים עד גיל 17 ועד בכלל, כדי לאפשר להם להשלים את חינוכם היסודי. ילד הזכאי ללימוד חינוך, לא יידרש בעדו כל תשלום באינו צורה שהיא לרגל לימודיו ויטופקו לו מכשירי לימוד במחיר הקרן.

תפקיד הגשמת לימוד החינם מוטל לפי החוק המוצע על המדינה ועל רשויות החינוך המקומיות במשותף. בתהום שיפוטה של רשות מקומית (עיריה, מועצה מקומית) תשמש הרשות המקומית כרשות חינוך מקומית. במקומות אחרים יוכל שר החינוך התרבות למנות אדם או ועד לשם מילוי התפקידים של רשות חינוך מקומית, ולהעניק לאותו אדם או ועד סמכות להטיל ולגבות ארנוגת חינוך. שר החינוך והתרבות, תוך התייעצות עם שר הפנים, יקבע מדי שנה בשנה בכל מקרה ומקרה את מידת ההשתתפות של המדינה ושל כל רשות חינוך מקומית בתקציב החינוך.

החוק המוצע מבטיח את זכות ההורים לבחור באחד מארבעת הזרמים המוכרים שבחינוך היהודי (זרם העובדים) הזרם הכללי, זרם המזרחי, זרם אגודת ישראל) או במוסד חינוכי בלתי זרמי. לשם הגשמת רצון ההורים מוענקת לשר החינוך והתרבות הסמכות לחייב רשות חינוך מקומית לפתוח ולקיים מוסד חינוכי מזרם מוכר מסויים או מוסד חינוכי בלתי זרמי, לפי הצורך, פרטי ההוראות בנידון זה ייקבעו בתקנות.

אין החוק המוצע מבטל את פקודת החינוך (פרק ג'). הוראותיה של פקודה זו יוסיפו לעמוד בתקפן במידה שאינן בניגוד להוראות החוק המוצע. הכוונה היא להחיל את הפקודה, בבוא העת, בחוק חינוך מקנה וכולל של המדינה.